

Het gouden kalf

Periodethema: In de woestijn
Exodus 32

KERNTEKSTEN

'En het geschiedde (...) dat de toorn van Mozes ontstak en dat hij de tafelen uit zijn handen wierp en dezelve beneden aan den berg verbrak.' (Ex. 32: 19)
'En het geschiedde des anderen daags, dat Mozes tot het volk zeide: gijlieden hebt een grote zonde gezondigd; doch nu, ik zal tot den HEERE opklimmen; misschien zal ik een verzoening doen voor uw zonde.' (Ex. 32: 30)

UITLEG VAN DE KERNTEKSTEN

Mozes heeft twee tafelen met de Tien Geboden gekregen van God. Hij ziet dat het volk de belofte van gehoorzaamheid aan de Heere verbroken heeft. Daarop gooit hij de twee stenen tafelen kapot op de grond, als teken van het kapotmaken van het verbond door het volk.

Mozes laat het volk zien hoe groot de zonde is, maar hij wil toch de Heere om vergeving vragen en klimt opnieuw de berg op. Hij is een voorbidder en bemiddelaar tussen God en het volk.

BEGINSITUATIE

Vorige week is er verteld over de wetgeving op de Sinaï en de voorbereidingen daarvoor. Stel duidelijke vragen over het verhaal van vorige week:

- welk beeld gebruikt de Heere om Zijn trouwe zorg aan Israël te laten zien?
- De Heere vraagt gehoorzaamheid. Wat is het antwoord van het volk?
- Welke opdracht geeft Mozes aan het volk?
- Wat gebeurt er op de derde dag?
- Wat moet Mozes in opdracht van God vertellen?
- Welke woorden spreekt God?
- Kun je iets vertellen over de Tien Geboden?
- Wat vraagt het volk aan Mozes?

DOELSTELLINGEN

- De kinderen laten zien in de vertelling hoe snel het volk de belofte van gehoorzaamheid vergeet en hoe moeilijk het is om op God te vertrouwen.
- De kinderen duidelijk maken dat God de zonde moet straffen, omdat Hij een rechtvaardig God is. Maar Hij is ook een vergevend God in Zijn Zoon de Heere Jezus.
- De kinderen vertellen over de voorbede van Mozes voor het volk: hij is als de voorbidder een type van Christus.

INDELING

- De vraag aan Aäron.
- Het gouden kalf.
- De toorn van God.
- De voorbede van Mozes.
- De stenen tafelen.
- De verbranding van het kalf.
- De moed van de Levieten.
- De tweede voorbede van Mozes.

OPMERKINGEN

Dit is het laatste verhaal over de woestijnreis (in dit seizoen). Vertel daarom in het kort dat Mozes opnieuw naar de berg gaat en om vergeving vraagt voor het volk.

Trek ook lijnen naar het Nieuwe Testament, naar de grote Voorbidder, de Heere Jezus. Bij de voorbereiding kunt u de site <http://abcvanhetgeloof.nl> gebruiken. Zowel voor de jongeren als voor de kinderen wordt het begrip 'gebed', 'vergeving' en 'geen afgoden' goed uitgelegd en besproken: abcvanhetgeloof.nl/gebed
abcvanhetgeloof.nl/vergeving
abcvanhetgeloof.nl/geen-afgoden en

abcvoorkinderen.nl/wij-doen/gebed.html
 abcvoorkinderen.nl/wij-belijden/vergeving.html
 abcvoorkinderen.nl/wij-doen/geen-afgoden.html

ZINGEN

Psalm 81: 11, 13 en 15; 99: 7.

Tien Geboden des Heeren: 1-3.

Voor de kinderen uit groep 5 en 6: Psalm 19:4; 96: 1-3; 97: 4; 106: 11-13; 115: 2-4.

'Op Sinai, ver van het volk' (OMK, deel 2, nr. 17)

'Doorgrond mijn hart' OTH, nr. 269)

UITLEG VAN DE PSALM

Psalm 19: 4. De wet van de Heere verspreidt een volmaakte glans, want zij bekeert het hart. De wet van de Heere geeft heerlijkheid, glorie, licht en helderheid. Het is het getuigenis van God: dat is eeuwig (voor altijd) zeker en leert aan slechten (zondige mensen) wijsheid. Als God je bekeert, ga je Zijn wet zien als licht: God laat je zonden zien en wat Hij

van je vraagt. Je wilt Hem dan dienen en naar Zijn geboden leven, omdat Hij recht heeft op je hart en leven. Het kwade, de zonde, wil je dan niet meer doen.

MATERIALEN

Voor de kinderen uit groep 5 en 6 is het goed om een kaart te gebruiken, die de reis van de Israëlieten door de woestijn laat zien.

Bijbelland in beeld II: de plaat over de tent: de Israëlieten woonden in tenten.

Bijbelland in beeld II: de plaat over de waterput: het water moesten ze uit een waterput halen of uit een beekje, als dat er in de buurt was.

Gebruik eventueel ook een plaatje van de afgod Apis van de Egyptenaren.

BORDPLAN

Teken op het bord twee stenen tafelen met daarin de cijfers 1 tot en met 4 en 5 tot en met 10.

INTRODUCTIE

Laat de kinderen de geboden in het kort noemen (herinner ze aan de Tien Geboden die ze vanmorgen in de kerk gehoord hebben) en schrijf ze in de twee stenen.

Geef ze daarna de opdracht tijdens het verhaal goed te luisteren om welke geboden het gaat.

BRUGZIN OF BEGINZIN

'Wat denk je? Zou Mozes nog terugkomen? Hij is al zolang weg!'

Vertelling

Enkele mannen staan met elkaar bij hun tenten te praten. Ze kijken omhoog naar de top van de berg. De wolkkolom hangt erboven. Veertig dagen geleden is Mozes weggegaan om de woorden van God te horen. Nog steeds is hij niet terug. 'Weet je wat we doen? We gaan naar Aäron. Hij is nu immers de baas?'

DE VRAAG AAN AÄRON

Ze zoeken Aäron op. Er lopen nog meer mannen mee die ook ongeduldig zijn. Wat heb je nu aan een leider die niets doet? Ze moeten toch naar Kanaän? 'Aäron', zegt één van hen, 'maak voor ons een god die we kunnen zien en die met ons mee zal gaan naar het beloofde land.' Een beetje spottend en ongelovig gaan ze verder: 'Mozes heeft ons wel uit Egypte gehaald, maar hij is al zolang weg. Er is een grote kans dat we hem nooit meer terugzien.' Merk je dat ze niet eens bezorgd zijn over Mozes? Het lijkt wel of het hen helemaal niet uitmaakt wat er met hem gebeurd is.

Wat gebeurt er? Wil het volk een god? Ze hebben toch een God in de hemel, een levende God? Zijn ze alles vergeten? Enkele weken geleden heeft God Zijn stem van de Sinai laten horen. Hij heeft tot het volk gesproken en Zijn wet aan hen gegeven. Hij heeft toen gezegd: 'jullie mogen geen andere God dienen, want Ik ben jullie God. Jullie mogen geen beeld maken van Mij, want Ik ben een heilig God.' Denken ze niet meer aan die woorden?

Het lijkt erop dat het volk God vergeet, nu Mozes niet bij hen is. De Israëlieten vergeten Gods geboden. Hoe is dat bij jou? Bid je zelf als je vader en moeder er niet bij zijn? Of vergeet je dan te bidden? Denk je: het is niet zo erg als ik één keer vergeet om te bidden. Wil jij in de Bijbel lezen en naar de kerk gaan? Of doe je het alleen maar omdat je ouders dat willen?

Wat is de reactie van Aäron? Hij ziet de bange, onrustige mannen. Zelf weet hij ook niet waar Mozes blijft. Hij weet niet of zijn broer nog terug zal komen. Wat moet hij doen? Hij weet wat God gezegd heeft, maar als hij die boze mannen ziet... Moet hij dan toch maar toegeven? Stel je voor dat er een oproer komt. Dat wil hij niet. Aäron bestraft het volk niet. Hij laat zijn afkeuring niet blijken. Hij probeert de mannen niet tot andere gedachten te brengen. Hij laat alleen zijn ongenoegen en ongeduld blijken. Aäron zegt: 'ruk de oorringen die jullie vrouwen en dochters dragen dan maar uit hun oren en breng ze bij mij.' Misschien hoopt hij dat ze dat niet zullen doen. Ze hebben die sieraden meegenomen uit Egypte en zullen die toch niet zomaar weggeven? Maar kijk eens... Daar komen al een paar mannen aan. Ze hebben wat gouden oorringen bij zich. En daar... er komen steeds meer mannen. Ze gooien de sieraden voor de voeten van Aäron. De hoop wordt steeds groter. Aäron schrikt

ervan. Dat had hij niet verwacht, maar hij kan nu niet meer terug.

HET GOUDEN KALF

Aäron gaat aan het werk. Het lijkt erop dat hij eerst iets getekend heeft en dat hij gevraagd heeft aan het volk of het zo goed is. Hij maakt een vuur en smelt al het goud. Dan maakt hij een gouden kalf. Waarschijnlijk heeft hij gedacht aan een beeld dat de Egyptenaren hadden. Eén van hun goden is Apis, de god van de vruchtbaarheid in de vorm van een stierkalf. De Israëlieten zijn blij met het beeld. Ze zeggen: 'dit zijn jullie goden, die jullie uit Egypte geleid hebben.' Ze kunnen zich nu een voorstelling maken van hun god. Ze willen een god die ze kunnen zien en die ze kunnen aanraken en voelen. Deze god kunnen ze in het leger meedragen en zal met hen meegaan op reis naar Kanaän.

Weet je wat ze vergeten? God is veel groter, hoger en heerlijker dan een beeld. God wil op geen enkele manier uitgebeeld worden. Dan denk je dat je weet hoe God is en dat je ervoor kunt zorgen dat Hij met je meegaat. God wil niet dat Hij jou moet volgen, maar dat jij Zijn volgeling wordt en naar Hem luistert. Je weet ook niet hoe God eruit ziet. Als je een beeld van God maakt, denk je te klein van God. Je eert Hem niet met een beeld. Nee, ieder beeld van God is een belediging.

Aäron doet met het volk mee als hij ziet hoe blij het volk is. Hij bouwt een altaar voor het kalf en zegt: 'morgen is er een feest voor de Heere!' Aäron gebruikt nu zelfs de Naam van God voor het beeld. Heeft hij dan niet door dat dit afgodendienst is? Hij is al lang blij dat het volk niet meer onrustig is. De Israëlieten gaan blij terug naar hun tenten. Ze hebben een god die ze kunnen zien en morgen is het feest. Mozes had toch gezegd dat ze feest zouden vieren in de woestijn? Nu is het eindelijk zo ver!

Zie je dat je de ene zonde doet en dat je dan ook gelijk een andere zonde doet? Je kunt denken dat het niet zo erg is, maar je gaat steeds meer zonde doen. We zeggen wel eens: 'de zonde is een hellend vlak.' Als je bijvoorbeeld steelt, zul je ook snel liegen, omdat je niet wilt dat iemand weet dat je steelt.

De volgende morgen zijn ze al vroeg bezig om alles klaar te maken. Er worden altaren klaargemaakt, dieren geslacht en eten bereid. Al snel zie je de rook van de altaren komen. Er worden brandoffers en dankoffers gebracht bij het gouden kalf. Wie willen ze nu eigenlijk bedanken? God of het gouden kalf? Er komen steeds meer mensen feestvieren. Er wordt gegeten, gedronken, gedanst. Iedereen is blij. Wat een feest!

Iedereen? Kijk eens bij die tenten... Daar wonen de mannen van de stam van Levi. Zij zijn bij hun tenten. Ze willen niet naar het feest. Ze weten: dit wil God niet. Dit mag niet!

DE TOORN VAN GOD

Iedereen? Laten we eens bij Mozes gaan kijken. Hij is nog steeds, al veertig dagen en nachten, op de berg. Mozes praat met God. De Heere vertelt Mozes heel veel over Zijn dienst. Hij vertelt Mozes dat hij een tabernakel moet bouwen, hoe die eruit moet zien en hoe de offers gebracht moeten worden. Later heeft Mozes al die woorden opgeschreven. Je kunt ze nog steeds lezen in de Bijbel: in Exodus, Leviticus, Numeri en Deuteronomium.

Dan zegt God: 'Mozes, ga naar beneden naar jouw volk, dat je uit Egypte geleid hebt. Het volk heeft het helemaal verdorven, verknoeid. Ze hebben een beeld gemaakt, een gouden kalf. Ze buigen zich voor dat beeld en brengen offers aan dat kalf. Ze zeggen dat dit hun god is die hen uit Egypte geleid heeft.' De Heere noemt het volk niet meer 'Mijn volk', maar het volk van Mozes. Het volk heeft het verbond met de Heere verbroken. Ze zijn al zo snel vergeten wat ze beloofd hebben. Ze luisteren nu al niet meer naar de geboden van de Heere.

God gaat verder en zegt: 'Mozes, ik heb het volk gezien. Het is een eigenwijs, koppig en zondig volk. Ze zijn net als dieren, die niet willen luisteren en hun juk niet willen dragen. Ze doen alleen maar wat ze zelf willen. Laat Me toe dat ik heel toornig ben. Ik zal het volk vernietigen en ik zal jou tot een groot volk maken.' Wat is de Heere boos en verdrietig. Hij heeft altijd goed voor het volk, dat Hij uitgekozen had, gezorgd: in Egypte en in de woestijn. Hij heeft hen zo lief en heeft hen Zijn Woord gegeven. Nu hebben ze Hem de rug toegekeerd.

Weet je dat de Heere ook verdriet heeft over jouw en mijn zonden? De Heere wil de zonde niet. Hij moet de zonde straffen, ook van jou en mij. Dat vergeet je zo vaak. Dan denk je: het is toch niet zo erg wat ik doe? Andere kinderen doen veel ergere dingen. Maar God vindt elke zonde erg. Hij moet elke zonde straffen. Begrijp je nu waarom je vergeving nodig hebt? Die kun je alleen krijgen door de Heere Jezus.

DE VOORBEDE VAN MOZES

God vraagt toestemming aan Mozes om het volk te doden. En Mozes? Is hij nu blij dat God het volk wil vernietigen? Hij weet ook wel hoe moeilijk het volk is. Hij heeft al genoeg meegemaakt met dit volk. Maar luister eens wat Mozes zegt: 'Heere, als U Uw toorn laat ontbranden, dan blijft er niets van het volk over. U hebt het volk toch Zelf uit Egypte gehaald? Is dat dan voor niets geweest? De Egyptenaren zullen dan met U spotten, als ze dit horen. Ze zullen zeggen dat U het volk expres in de woestijn geleid hebt om hen daar te doden. Wees daarom niet langer boos, Heere. Denk aan Uw eer!'

Mozes herinnert God aan Zijn verbond: 'Heere, denk eens aan wat U beloofd hebt aan Abram, Izak en Jakob. U hebt gezegd dat U het volk in het land Kanaän zult brengen en dat U ervoor zult zorgen

dat het een groot volk wordt. Als u het volk vernietigt, komt er van die beloften toch niets terecht?’

Zo bidt Mozes voor het volk. Hij weet dat de Heere de zonde moet straffen en toch bidt hij. Misschien zal de Heere van gedachten veranderen. En... God luistert naar het gebed van Mozes. Hij zal het volk niet in één ogenblik vernietigen.

Mozes lijkt hier op de Heere Jezus. Hij bidt voor het volk Israël. Zo bidt de Heere Jezus voor al Zijn kinderen. Hij vraagt of God niet meer aan de zonde van Zijn volk wil denken, omdat Hij aan het kruis geleden heeft en gestorven is. Mozes laat God Zijn eigen woorden horen. Zo mag jij ook in het gebed aan God vertellen wat Hij beloofd heeft. Je mag Hem elke keer om vergeving vragen.

DE STENEN TAFELN

Mozes gaat naar beneden, naar het volk. In zijn armen draagt hij twee stenen tafelen. Op die tafelen staat de wet van God, de Tien Geboden. God heeft die geboden Zelf met Zijn vinger op de stenen geschreven, aan beide kanten. Er kan niets meer bij. Gods wet is volmaakt, er hoeft niets bij.

Onderweg komt Mozes Jozua, zijn knecht, tegen. Samen met Mozes was Jozua de berg opgeklommen, maar hij mocht niet verder. Al die dagen en weken heeft hij op Mozes gewacht. Nu lopen ze samen naar beneden. Jozua zegt: ‘Mozes, moet je eens horen. Ik hoor een groot rumoer beneden. Het lijkt wel of het volk juicht, omdat ze een overwinning hebben behaald. Zou er oorlog geweest zijn?’ Misschien heeft Jozua wel teruggedacht aan de Amalekieten. Maar Mozes antwoordt: ‘nee Jozua, dit is geen gejuich van een overwinning. Het is ook geen verdriet van een nederlaag. Je hoort het zingen van een groot feest.’

Ze lopen nog verder naar beneden. Steeds harder wordt het gejuich en gezang. Nog een paar bochten op het bergpad en ze kunnen het volk zien. Maar dan? Wat gebeurt er beneden in het dal? Het is veel erger dan Mozes zich voorgesteld had. De mensen dansen en springen rond iets dat blinkt in de felle zon: een gouden kalf! Ze hebben een beeld gemaakt van iets dat lijkt op een afgod van de Egyptenaren. Denken ze echt dat dit een god is? Is het volk dan alles wat God gesproken heeft vergeten? Hij zei: ‘jullie zullen geen andere goden dienen, want Ik ben jullie God. Jullie zullen geen beelden maken van Mij of van afgoden, want Ik ben een heilig God! Wat erg! Mozes heeft nota bene de tekst van deze wet bij zich. God heeft die geschreven op de twee stenen. Mozes wordt ontzettend kwaad als hij dit ziet. Zo boos dat hij de twee stenen tafelen naar beneden gooit. Ze kletteren kapot, in stukken. Net zoals het volk het verbond met God kapot gemaakt heeft. Nu al, na veertig dagen, willen ze niet luisteren naar de wet van God.

De band met God wordt kapotgemaakt door de zon-

de. Dat is nu ook nog zo. Daarom horen wij elke zondag de Tien Geboden. God wil ons laten weten hoe wij moeten leven. We zien dan dat we zondigen. En... zonde moet de Heere straffen.

DE VERBRANDING VAN HET KALF

Het volk kijkt verschrikt op door het lawaai van de kapotgeslagen stenen. Mozes is terug. Zelfs na veertig dagen! Dit hadden ze niet verwacht. De feestvreugde is opeens voorbij. Het wordt heel stil. Boos loopt Mozes verder naar beneden, regelrecht naar het gouden kalf. Hij slaat het kalf omver en steekt het in brand. Het beeld kan niets doen. Natuurlijk niet, want het is geen god. Het goud dat niet verbrandt, maalt Mozes tot heel fijn stof. Hij gooit het in hun drinkwater. ‘Hier, drink jullie god maar op.’ Mozes spot met hun gemaakte god en laat zien dat het gouden kalf niets te betekenen heeft. Mozes wil maar één ding: de zonde moet weg uit het volk. God moet geëerd en gediend worden.

Dan gaat hij op zoek naar Aäron, zijn broer. ‘Aäron, wat heeft het volk je gedaan, dat je het goed gevonden hebt dat het volk zo erg zou zondigen? Waarom heb je dit niet tegengehouden? Je weet toch dat onze God op die manier ontheilgd wordt? Aäron weet best dat hij het volk had moeten tegengehouden. Maar hij was bang. Ook nu probeert hij de schuld af te schuiven. ‘Wees alsjeblijft niet zo erg boos op mij. Je kent het volk. Je weet dat dit volk elke keer ontevreden is en moppert en dat ze alleen maar het kwade willen doen.’ Aäron vertelt dat het volk dacht dat Mozes nooit meer terug zou komen en dat ze hun oorringen aan hem gegeven hebben. ‘Ik heb het goud in het vuur gegooid en toen kwam het kalf eruit.’ Aäron doet net alsof er per ongeluk een kalf uit het vuur kwam. Hij is niet eerlijk en erkent niet openlijk zijn schuld. Hij geeft het volk de schuld.

Wat is het moeilijk voor ons om schuld te bekennen. Je geeft zo graag iemand anders de schuld. Maar God wil dat je Hem eerlijk al je zonden en fouten vertelt. Alleen dan kan Hij alles vergeven.

DE MOED VAN DE LEVIETEN

Mozes ziet wat de Israëlieten gedaan hebben. Ze zijn helemaal losgeslagen en vergeten God. Aäron heeft hen niet tegengehouden. Straks zullen de heidenen met hen spotten. Mozes kan het niet langer aanzien. Hij loopt bij Aäron weg en gaat naar de ingang van het tentenkamp. Hij kijkt over alle tenten heen. Is er dan niemand van de Israëlieten die de Heere wil dienen? Zijn zij dan allemaal God vergeten? Boos en hard klinkt zijn stem: ‘Wie bij de Heere hoort, moet nu bij mij komen staan.’

Langzaam zie je enkele tenten opengaan. Mannen komen naar buiten, Levieten. Zij hebben die dag niet meegedaan met het feest. Zij zijn in hun ten-

ten gebleven. Nu lopen ze één voor één naar Mozes toe en blijven bij hem staan. 'Ga terug naar je tent en haal je zwaard', roept Mozes. 'Ga door heel het tentenkamp heen en dood iedereen die je tegenkomt en die meegedaan heeft. Je mag niet eerst kijken of het een vriend, een familielid of een kennis is. Het is een straf van God.'

Zo gebeurt het ook. De Leviëten gaan het hele tentenkamp door. Op deze dag worden drieduizend Israëliëten gedood. Het had een feestdag moeten zijn, maar het wordt een rouwdag. Wat een verdrietig einde van de dag. *Zondigen is nooit goedkoop. Denk daarom nooit dat zonde niet zo erg is. Zondigen geeft altijd verdriet bij de Heere.*

DE TWEDE VOORBEDE VAN MOZES

Verdrietig gaat Mozes naar zijn tent. De volgende morgen zegt hij tot het volk: 'jullie hebben gisteren iets heel ergs gedaan. Ik weet dat de Heere heel erg boos is op jullie. Maar ik zal opnieuw naar God gaan en Hem vragen om vergeving. Misschien wil hij naar mij luisteren.' Dan loopt hij weg. Nee, Mozes laat het volk niet in de steek. Hij heeft zoveel liefde voor het volk, dat hij weer de berg opklimt. Hij bidt tot God: 'Heere, ik weet dat het volk een gouden kalf gemaakt heeft. Ze hebben erg tegen u gezondigd en daarom hebben ze straf verdiend. Maar wilt U hun zonden vergeven? Heere, als U deze zonde niet kunt vergeven, haal mijn naam dan weg uit uw boek.' Je moet daarbij denken aan het boek, waarin al de namen opgeschreven staan van de kinderen van God. Mozes lijkt op de Heere Jezus en wil de straf van het volk dragen.

Maar de Heere zegt: 'nee Mozes, dat kan niet. Alleen de mensen die gezondigd hebben, moeten gestraft worden. Maar ik zal nu genadig zijn. Ik zal het volk niet verder straffen. Breng hen maar naar het beloofde land. Mijn engel zal met jullie meegaan. Zelf ga ik niet meer met het volk mee.'

Mozes vertelt deze boodschap aan het volk. Gaat God niet meer met hen mee? Moeten ze zonder God? Dat kan niet goed gaan. Ze laten hun verdriet zien. Ze doen hun sieraden af en vragen om vergeving. Mozes neemt de tent en zet die buiten het tentenkamp op. De mensen zien hem gaan en kij-

ken Mozes eerbiedig achterna. In de tent spreekt hij met de Heere.

AFSLUITING

Mozes wil niet verder zonder God. Hij smeekt of God toch met hen mee wil gaan naar het beloofde land. God luistert naar het gebed van Mozes. Wat een wonder! De Heere is barmhartig, lankmoedig en groot van goedertierenheid.

VERWERKING

Maak een keuze uit onderstaande mogelijkheden:

- sluit aan bij de introductie: vraag aan de kinderen over welke geboden het gaat in dit verhaal. Bespreek ook waarom het over deze geboden gaat.
- Zing met elkaar enkele liederen die met dit verhaal te maken hebben (zie boven) of leer een nieuw lied aan.
- Bespreek met elkaar waarom het zo erg is dat het volk een gouden kalf gemaakt heeft.
- In een gesprek kunt u de kinderen dingen laten noemen over Mozes en de Heere Jezus: denk dan vooral aan de voorbede. Kunnen de kinderen overeenkomsten en verschillen noemen? Schrijf op het bord twee kolommen en laat de kinderen bij elke kolom woorden bedenken.
- Probeer in groep 5 en 6 een gesprek te houden over 'het verbreken van het verbond'. Denk dan in de eerste plaats aan het volk Israël. Daarna kunt u met de kinderen praten over het verbond dat de Heere met ons gemaakt heeft bij de doop. Hoe reageren wij?
- Maak op het bord (of op een groot vel papier) twee kolommen. Boven de eerste kolom schrijft u 'volk van Israël' en boven de tweede kolom 'Mozes'. Bedenk van tevoren een lijst van woorden die met het verhaal te maken hebben. Laat de kinderen de woorden in de juiste kolom zetten. Denk aan woorden als: feest, oorsierselen (of ooringen), wet, stenen tafelen, Aäron, altaar, gouden kalf, feest, eten, drinken, toorn (woede), berg, voorbede enz.
- Op de site staat nog een verwerking over dit verhaal.

